

	PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITICĂ	RED	4
		DATA:	21.01.2016
		Pag.1/17	

MINISTERUL SĂNĂȚĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

IP UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
«NICOLAE TESTEMIȚANU»

Programa
de educație continuă în
PSIHIATRIE, NARCOLOGIE ȘI PSIHOLOGIE MEDICALĂ

CATEDRA Psihiatrie, narcologie și psihologie medicală

Denumirea cursului Probleme actuale în psihologia medicală

Codul cursului -

Tipul cursului: perfecționare tematică

Numărul total de ore 100

Chișinău 2017

COORDONAT

Ministrul Sănătății al RM

20

APROB

Rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”

06

20 17

Programa a fost discutată și aprobată la:

ședința Consiliului Metodic Central din 12 05 20 17

proces verbal nr. 3

Secretarul Consiliului Metodic Central

USMF „Nicolae Testemițanu”

L. Chiraburu

ședința Comisiei Metodice de Profil Neurologie, Neurochirurgie, Psihiatrie, Psihologie medicală și Neuropediatrie a Universității de Stat de Medicină și Farmacie «Nicolae Testemițanu» din Republica Moldova din 18.05 2017 proces verbal nr. 3

Președintele Comisiei Metodice de Profil

dr. hab. șt. med., profesor universitar,

Academician AȘ RM

Stanislav Groppa

Stanislav Groppa

ședința catedrei Psihiatrie, narcologie și psihologie medicală

din 13.03. 2017 proces verbal nr. 16

Șef catedră

dr. hab. șt. med., profesor universitar

A. Nacu

A.Nacu

Programa a fost elaborată de colectivul de autori:

d.ș.m., conferențiar universitar, V. Oprea. d.h.ș.m., profesor universitar, An. Nacu; d.h.ș.m., profesor universitar, M.Revenco.

1. Scopul disciplinei

Psihologia medicală prin obiectivele și modalitățile sale oferă posibilitatea unei mai bune precizări și aprecieri ale tulburărilor psihice în evoluția unui proces de îmbolnăvire, fapt atât de necesar actului terapeutic și modalităților de asistență medicală. Scopul disciplinei este dedicat reflectării particularităților psihologice ale bolnavilor cu diferite boli, unde pe larg sunt redate corelațiile psihosomatice și somatopsihice. Sunt expuse aspectele psihomedicale ale comportamentului auto- și heteroagresiv și ale conjugopatiilor, analizate chestionarele de evaluare psihologică și psihiatrică.

II. Obiectivele de formare în cadrul disciplinei

Obiectivul fundamental al disciplinei psihologie medicală este formarea la viitorii specialiști ale unei viziuni contemporane psihologice cu acordarea atenției relației medic-pacient, realității psihologice ce face parte din psihologia comportamentului interpersonal fiind specificate și categoriile relaționale ca interacțiunea socială, dependența, dominația, sexualitatea, nivelul de agresiune. Ca obiectiv important de formare a specialiștilor în domeniu este și analiza minuțioasă a momentelor strategice importante precum rolul factorilor psihologici în boală, reacțiile psihologice legate de boală, aspectele comportamentale în boală, modele psihosomatice și somatopsihice ale bolii, etc.

III. Conținutul de bază al cursului

Planul tematic

de studii a medicilor la cursul:

”PROBLEME ACTUALE ÎN PSIHOLOGIA MEDICALĂ”

PT , durata 0,64 lună, 100 ore și de arătat pentru psihologii medicali

Nr. d/o	Denumirea compartimentului	Ore				Total ore
		Cursuri	Stag.clinice	Seminare	exam	
1.	Patopsihologie. Tulburări patopsihologice și psihopatologice în tulburările mintale și de comportament, inclusiv, datorate utilizării de substanțe psihoactive.	2	7	4		13
2.	Personologie. Psihologia de vârstă a personalității. Tulburări de personalitate	4	6	4		14
3.	Mecanisme intrapsihice ce constituie substratul psihologic al tulburărilor mintale și de comportament.	4	6	4		14
4.	Psihosomatica. Stress, disstress. Mecanisme de apărare. Mecanismele de coping.	4	6	4		14
5.	Aspecte psihodinamice în practica psihologiei clinice.	4	4	5		13
6.	Aspecte bihevioriste în practica psihologiei clinice.	4	4	6		14
7.	Aspecte sugestive în practica psihologiei clinice.	4	4	6		14
	Examen				4	4
	Total	26	37	33	4	100

IV. Programa de educație continuă (desfășurată)

Nr.d.o.	Conținutul programei
1.	Introducere în psihologie medicală. Scopul și conținutul. Principalele obiective didactice. Condițiile biologice ale ființei umane. Importanța factorilor ereditari și de mediu. Funcțiile mentale și psihicul uman.
2.	Psihologia comportamentului uman. Procesele motivaționale. Sistemul cognitiv și problema învățării. Problema atenției și conștiinței. Dimensiunile psihologice ale omului bolnav. Obiect și persoană. Modele ale persoanei umane. Inconștientul în structura persoanei.
3.	Stresul psihic. Conceptul operațional, situat între factorii de risc psihocomportamentali și boală. Conceptul general de stress. Stresul psihic, concepte contemporane, efectul negativ asupra organismului uman.
4.	Factorii psihici în dinamica sănătății și a bolii. Terminologie. Viața afectivă, instinctul, aspecte cortico-viscerale și viscero-corticale. Constituție și tip: tipologia lui Kretschmer, tipologia lui Sheldon, caracterologiile.
5.	Durere, suferință, anxietate. Terminologie. "Moartea" ca problemă în psihologia medicală. Psihologia clipei de moarte. Sinuciderea. Aspecte de vârstă. Rolul personalului medical în asistența muribunzilor. Eutanasia.
6.	Expresia ca mijloc de cercetare clinică. Semnificația râsului și a plânsului. Examinarea expresivității gesturilor. Examenul grafologic.
7.	Noțiunea de normal, anormal și patologic. Sănătatea și sănătatea mentală. Definiție. Trăsăturile normalității. Criteriile de boală în sănătatea mentală. Boala în cadrul personalității morbide.
8.	Personalitate și boală. Reacția la boală. Varietatea reacțiilor, boala și biografia persoanei. Semnificația decorațiunilor corporale. Tipurile de personalitate și răspunsul la tratamentul medicamentos.
9.	Relația medic-pacient. Categoriile de relații. Dialogul medic-pacient. Boala și reacția psihologică. Aspecte psihologice ale bolii. Boala ca fenomen social. Psihosociologia spitalului. Bolnavii spitalizați. Probleme psihologice ale educației sanitare.
10.	Psihologia medicală a vârstelor și a sexelor. Etape, stadii, crize. Concepte despre desfășurarea vieții umane. Psihologia medicală a persoanei. Coreacțiunile psihice ale bolilor. Medicul ca pacient.
11.	Medicina psihosomatică. Principalele diagnostice și modificări psihice.
12.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu patologii cardio-vasculară. Principalele diagnostice și modificări psihice.
13.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu afecțiuni ale aparatului digestiv. Principalele diagnostice și modificări psihice.
14.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu boli endocrine. Principalele diagnostice și modificări psihice.
15.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu reacții alergice. Principalele diagnostice și modificări psihice.
16.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu patologii ale sângelui și organelor hematopoietice. Principalele diagnostice și modificări psihice.
17.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu afecțiuni urogenitale. Principalele diagnostice și modificări psihice.
18.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu afecțiuni respiratorii. Principalele diagnostice și modificări psihice.
19.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu afecțiuni neurochirurgicale. Principalele diagnostice și modificări psihice.
20.	Aspecte psihologice ale bolnavilor de cancer. Principalele diagnostice și modificări psihice.

21.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu HIV/SIDA. Principalele diagnostice și modificări psihice.
22.	Aspecte psihologice ale bolnavilor cu alcoolism și drogo-dependențe. Principalele diagnostice și modificări psihice.
23.	Aspecte psihologice ale bolnavilor depresivi cu tentative de suicid. Principalele diagnostice și modificări psihice.
24.	Tratamentul psihologic – psihoterapia. Caracteristici ale tehnicilor psihoterapeutice. Forme de psihoterapie. Psihanaliza. Considerații generale. Concepte fundamentale. Personalitatea în viziunea și perspectiva psihanalizei. Psihoterapia în conceptul psihanalitic.
25.	Patologia stărilor de agresivitate. Aspectele psihomedicale ale conjugopatiilor. Conceptul de familie. Concepția sănătății conjugale. Victimologia. Analiza sistemică a factorilor de risc victimal.
26.	Relații medico-psihologice în psihofarmacologie. Deontologie medicală. Boala iatrogenă. Elemente psiho-medicale în procesul de acomodare și adaptare în muncă. Conținutul și formele acțiunilor iatrogene.

V. Bibliografia recomandată:

A. Obligatorie

1. N. Oprea, M.Revenco, N. Cosmovici, V.Paraschiv, V.Chirița. Psihologie general și medical V I,II,III an. 1993
2. Boișteanu P., Grigorescu Ana-Maria Fobia Socială tulburarea de anxietate socială. Iași, Ed. Cantes, 2005, 109 p.
3. Cărăușu Gh. Hipocondria (aspecte clinice, terapeutice și diagnostic diferențiat). Recomandări metodice. Chișinău, 2000, 15 p.
4. Cărăușu Gh. Tulburări de conversie (aspecte clinice, terapeutice și diagnostic diferențiat). Recomandări metodice. Chișinău, 2000, 22 p.
5. Chirs Freeman, Peter Tyrer. Metode de cercetare în psihiatrie. Ghid pentru începători. Ediția a II-ua. Ed. Fundației PRO, București, 2001, 503 p.
6. Clasificarea internațională a tulburărilor cefalalgice. Ediția a doua, Societatea de Cefalee din RM. Traducere din engleză, coordonator prof. Dr. I. Moldovanu, Chișinău, 2004, 269 p.
7. Cornuțiu G. Breviar de psihiatrie în 2 volume. Ed. Imprimeriei de Vest, Oradea 2003, 977 p.
8. Cornuțiu G. Bazele psihologice ale practicii medicale. Ediția a III-a. Ed. Imprimeriei de Vest, Oradea 2003, 245 p.
9. Enăchescu C. Tratat de psihanaliză și psihoterapie. București, Polirom, 2003, 385 p.
10. Ionescu G. Psihoterapie, București, Ed. Științifică, 1990, 327 p.
11. LAROUSSE Dicționar de psihiatrie și de psihopatologie clinică. Sub direcția lui JACQUES POSTEL. Traducere, avânprefață și completări privind psihiatria românească dr. Leonard Gavrilu.- București, Ed. Univers Enciclopedic, 1998, 620 p.
13. Revenco M., Coșciug I., Condrațiu S., Deliv I., Tulburările anxios-depresive în raport cu dependența de substanțe psihoactive la copii și adolescenți. Indicații metodice. Chișinău, 2006, 31 p.
14. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков. Ленинград, «Медицина», 1983, 255 с.

B. Suplimentară

1. Freud S. OPERE. // Cuvândul de spirit și relațiile sale cu inconștientul. Vol. 7, București, Ed. trei, 2002, 179 p.
2. Freud S. OPERE. // Eseuri de psihanaliză aplicată. Vol.1, București, Ed. trei, 2001, 303 p.
3. Freud S. OPERE. // Inhibiție, simptom, angoasă. Vol. 5, București, Ed. trei, 2001, 233 p.

4. Freud S. OPERE. // Nevroza la copii. Vol. 2, București, Ed. trei, 2001, 272 p.
5. Freud S. OPERE. // Nevroză, psihoză, perversiune. Vol. 8, București, Ed. trei, 2002, 312 p.
6. Freud S. OPERE. // Psihologia inconștientului. Vol. 3, București, Ed. trei, 2001, 264 p.
7. Freud S. OPERE. // Studii despre sexualitate. Vol. 6, București, Ed. trei, 2001, 187 p.
8. Freud S. OPERE. // Studii despre societate și religie. Vol. 4, București, Ed. trei, 2001, 270 p.
9. Holdevici Irina Elemente de psihoterapie., București, ALL, 1996, 232 p.
10. ICD-10 Clasificarea tulburărilor mintale și de comportament (Simptomatologie și diagnostic clinic). București, Ed. ALL, 1998, 419 p.
11. Ionescu G. Psihoterapie, București, Ed. Științifică, 1990, 327 p.
12. Kaplan & Sadock Manual de buzunar de psihiatrie clinică (ediția a noua). Traducere din engleză. București, ed. Medicală, 2016, 558 p.
13. Kecskemeti Ș. Psihoterapia pentru copii și adolescenți. Ed. Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003, 125 p.
14. Manual de statistică a tulburărilor mentale. Asociația Psihiatrică Americană, Ediția a cincea DSM IV TR, București, 2000, 813 p.
15. Page Andrew Don't Panic! Overcoming Anxiety, Phobias & Tension. Тревога и страх ... как преодолевать // Перевод с англ. Н.А. Кириленко; Под общ. ред. В.Э. Пашковского. СПб.: «Норинт», 2003; 112с.
16. Tudose F., Tudose Cătălina, Vasilescu Andreia, Tămășan Simona Sindroame rătăcitoare. București, Ed. INFO Medica, 2005, 191 p.
17. Tudose Florin O abordare modernă a psihologiei medicale. Ed. INFOMEDICA, București, 2000, 203 p.
18. Доморацкий В.А. Краткосрочные методы психотерапию – М: Психотерапия, 2008. – 304с.
19. Базисное руководство по психотерапии. СПб.: «Восточно-Европейский Институт Психоанализа» совместно с издательством «Речь», 2002, 784 с.
20. Буртянский Д.Л., Кришталь В.В. Диагностика и лечение расстройств мужской потенции. Методические рекомендации. Харьков, 1999, 52 с.
21. Вегетативные расстройства. Клиника, диагностика, лечение. Под ред. А.М. Вейна, Москва, Медицинское информационное агенство, 1998, 752 с.
22. Горин С.А. А вы пробовали гипноз? (Практическое руководство по применению гипнотических психотехник в бизнесе и медицине, рекламе и пропаганде, торговле и повседневной жизни). СПб.: 1995, 208 с.
23. Групповая психотерапия. Под ред. Б.Д. Карвасарского (СССР), С. Ледера (ПНР), Москва, Медицина, 1990, 384 с.

24. Кратохвил С. Терапия функциональных сексуальных расстройств. Москва, Медицина, 1985, 157 с.
25. Крещановский В.Б., Гндин В.П. Сочетанное применение психотерапии и рефлексотерапии при лечении больных алкоголизмом. Методические рекомендации. Москва, 1988, 10 с.
26. Кришталь В.В., Агишева Н.К. Психодиагностика и психотерапевтическая коррекция сексуальной дисгармонии супружеской пары. Учебное пособие для врачей. Москва, 1985, 138 с.
27. Кэррол Э. Изард Психология эмоций. СПб.: изд-во Питер, 1999, 460 с.
28. Личко А.Е., Битенский В.С., Подростковая наркология (руководство для врачей). Москва, Медицина, 2000.
29. Мадди Сальваторе Р. Теории личности: сравнительный анализ / пер. с англ., СПб.: Изд-во «Речь», 2002, 539 с.
30. Психологические исследования и психотерапия в наркологии. Сборник научных трудов, Ленинград, 1989, 151 с.
31. Ревенко М.Г., Коцуг И.В., Кондратюк С.Л., Делив И.Д. Значение тревожно – депрессивной симптоматики в формировании зависимости от психоактивных веществ у подростков. Методические рекомендации. ф, Кишинэу, 2006, 33 с.
32. Смулевич А.Б. Депрессии при соматических и психических заболеваниях. Москва, изд-во, МИА, 2003, 432 с.
33. Ясперс К. Общая психопатология. Перевод с немецкого Л.О. Акопяна, Москва, изд-во Практика, 1997, 1053 с.
34. Малкина-Пых И.Г. Возрастные кризисы: М.: изд-во Эксмо, 2004, 896 с.

VI. Metode de predare

1. Prezentarea modulului, planul tematic întărit la ședința catedrei vizat la decanatul facultății.
2. Cursuri, lecții practice unde cursanții curează și prezintă persoane cu maladii psihice și somatice.
3. Seminare. Discuții teoretice pe teme prezentate, comunicări.

VII. Metode de evaluare

1. Testare
2. Prezentarea referatului
3. Examen verbal

VIII. Limba de predare

Româna

AVIZ

privind modulul

„Probleme actuale în psihologie medicală”

Pentru psihologii medicali, durata modulului – 0,64 lună - 100 ore

Programul de studii la modulul „Probleme actuale în psihologia medicală” este dedicat psihologilor clinicieni implicați în asistarea medicală a categoriei de pacienți cu tulburări nevrotice și corelate cu stresul, de personalitate, tulburări de adaptare, etc. Programul dat a fost întocmit, ținând cont de actuala dinamică a acestor tulburări, fiind introduse așa subiecte ca: tulburări mintale și comportamentale, inclusiv datorate utilizării substanțelor psihoactive; patologia de vîrstă și de personalitate; mecanisme intrapsihice ca substrat psihologic al tulburărilor mintale și de comportament; situațiile de stres, mecanismele de apărare și de coping; aspectele psihodinamice, bibehavioriste, sugestive în practica psihologului clinician.

În cadrul modului o atenție deosebită se acordă aspectelor psihoterapeutice în lucrul cu pacienții, relației medic-pacient și tehnicilor care pot fi aplicate de către psihologii clinicieni.

Modulul permite obținerea deprinderilor practice în diferite domenii de psihoterapie. Este deosebit de important că datorită acestui modul psihologii clinicieni vor putea pe viitor să se axeze în activitatea lor nu atât pe diagnosticul tulburărilor psihice, cât pe remediarea acestora. Sunt foarte utile și bine expuse aspectele psihomedicale ale comportamentului auto- și heteroagresiv și ale conjugopatiilor, analizate chestionarele de evaluare psihologică și psihiatrică.

Doctor habilitat în medicină,

Profesor universitar

O.Cobileanschi

AVIZ

privind modulul

„Probleme actuale în psihologia medicală”

Pentru psihologii medicali, durata modulului – 0,64 lună - 100 ore

Programul de studii la modulul „Probleme actuale în psihologia medicală” este dedicat reactualizării cunoștințelor medicilor psihiatri și psihologilor clinicieni implicați în asistarea medicală a bolnavilor cu tulburări non-psihotice, de profil nevrotic, corelate cu stresul, cu patologii de personalitate, tulburări de adaptare. În program a fost prevăzut tot spectrul de tulburări, care se întâlnesc cu o frecvență mai sporită la ora actuală în practica psihologilor clinicieni.

În program se acordă o atenție deosebită compartimentelor psihoterapeutice în lucrul cu pacienții, care pot fi aplicate de către psihologii clinicieni. Sunt prezentate detaliat aspectele etio-patogenetice ale manifestării tulburărilor nevrotice. De asemenea este subliniată importanța conflictelor interne ca substrat de bază în apariția manifestărilor nevrotice cu descrierea modalităților de lucru psihoterapeutic în aceste conflicte.

Deprinderile practice, acumulate pe parcursul modulului, vor aduce la posibilitatea aplicării în practica ansamblului de metode psihoterapeutice.

Doctor în științe medicale,

Conferențiar universitar

Gh.Cărăușu

EXTRAS
DIN PROCESUL VERBAL nr 23
al ședinței Catedrei PSIHIATRIE , NARCOLOGIE și PSIHOLOGIE MEDICALĂ
din 10 mai 2017

Au fost prezenți:

Profesorii: Șef catedră, prof. un. An. Nacu, prof. un. M. Revenco, prof.un., O. Cobâleanski,
Conferențiarii un.: I. Coșciug, V. Oprea, I. Nastas, Inga Deliv, Gh. Carăuș, Jana Chihai,
Asistenții un. : C. Babin, G.Garaz.

Ordinea de zi:

Aprobarea programei pentru educație continuă la tema **„Probleme actuale în psihologia medicală”**

Conferențiarul universitar V.Oprea a prezentat planul tematic de studiu și programa modulului „Probleme actuale în psihologia medicală”

În discuții au luat parte profesor universitar, O.Cobâleanski; conferențiarii universitari I.Deliv și I.Nastas.

S-a decis: a aproba programa luând în seamă schimbările survenite.

Șef Catedră
Profesor universitar

Anatol Nacu

EXTRAS

din procesul verbal NR. _____ Ședinței Comisiei metodice de profil Neurologie,
Neurochirurgie, Psihiatrie, Psihologie medicală și Neuropediatrie a Universității de Stat de
Medicină și Farmacie
«Nicolae Testemițanu» din Republica Moldova
din _____ an. _____

Prezenți:

Președintele Comisiei:

Stanislav Groppa   Academician AȘ RM, Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Vice-președinții al Comisiei:

Ion Moldovanu   Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Mircea Revenco   Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Membrii Comisiei:

Anatol Nacu   Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Ion Iliciuc   Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Grigore Zapuhlîh   Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Mihai Gavriiliuc   Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Oleg Pascal   Doctor habilitat în medicină, Profesor universitar

Mihai Hotineanu   Doctor în medicină, Conferențiar universitar

Zota Eremia   Doctor în medicină, Conferențiar universitar

Secretarul Comisiei:

Asistent universitar Plotnicu Sorin

Ordinea de zi:

Discutarea Programei de educație continuă la modulul „**Probleme actuale în psihologia medicală**”

Au luat cuvânt: Stanislav Groppa - academician AȘ RM, doctor habilitat în medicină, profesor universitar; Ion Iliciuc - doctor habilitat în medicină, profesor universitar; Oleg Pascal - doctor habilitat în medicină, profesor universitar

S-a decis unanim: de a aproba Programa de educație continuă la modulul ” **Probleme actuale în psihologia medicală**”

Președintele Comisiei
d.h.ș.m., Profesor universitar,
Academician AȘ RM

Stanislav Groppa

Secretarul Comisiei
Asistent universitar

Sorin Plotnicu